

מסורת הש"ס

(א) ברכות לג: פסחים יג: (ב) ז"ל רבין, א, זעיל (ג) ז"ל רבין, א, זעיל (ד) מנחות לו: מנחות פ"ג מ"א, ט (שמות ד"ה, ו) ויע"י ש"י לקמן מו: ד"ה מ"ד, א (פרגמון, זעיל לקמן מ"ז).

הגהות הב"ח

(א) במשנה שבע פעמים (בשעת פטירתו וכו' ליה וכו' מנחה) ח"מ וי"ב ס"א אינו נקמט אלא בשעת נגמרה וכן משמע מפיו: רש"י לקמן:

הגהות מהר"ב רהטבורג

[א] גמ' תנא רבות וארכות וגבוהות. מלת רבות נמחק וי"ב ז"ל רבות:

מוסף רש"י

סטיי כפול היה. אנטכאט וז לפנים מזו בתיקף עגול לשב שס (ברכות לג: ובע"ז פסחים יג: נב:).

רבינו הגנאל

אמר רחבה אמר ר' יהודי כו, היה מספק ליה אי משום ר' יהודי אי משום רב יהודי, והיה מודקדק על עצמו שלא יחלף השמות, והיה שונה (ב"ב). מתני' מצות ערבה כיצד מקום כו, הניח קלניא. כלומי קלניא היה שם אחרו מקום ולא האי שמא. (ולא דמי' למאי דאמר) בתחילת השתתפין הורודו קלניא מתעבר, שפירושו בן חורין קלניא, דהך קלניא והך קלניא, ושם אחרו מקום היה. ותנא דידן קרא ליה מוצא שהוא מוצא מן המס, שאינו שדות המוקפות אלא כמו המדרב שאין עליו מס. ותנא רבות ארוכות גבוהות י"א אמה כדי שיהו גדות על המזבח אמה (פי' גיהות, יהו א' חנונות, כמו חנונות. ואמר ש"מ דמו הברייתא כי י"א אמה ומתך אמה אחת חנונה על המזבח, כי על יסוד המזבח היה מעמידם. שאם תאמר על קרקע היה מעמידם, גובה המזבח עשר אמות עלה, אמה

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מה.

עין משפט גר מצוה

א [מ"י פ"ה מהל' בית המזבח הלכה א]: בב ב מ"י פ"ז מהל' לולב הלכה כה סמך עשין מז: בב ג מ"י שם הלכה כה טו"ע פ"ה י"ח מ"י סמך א וס"י מרשב סמך א:

תורה אור השלם

א. אל יו' וקרא לנו אסרו חג צבעותי' חג קרנות המזבחה: תהלים קיח כו

לעזי רש"י

קוב"ש (קוב"ש). גינות, מיכלים גדולים ועגולים. אישטור"א. מוקד, כיריים.

רבינו הגנאל

[וכנס אמר] זה יסוד עלה חמש אמה וכנס אמה השובב עלה ג' וכנס אמה זה מקום מערכה. עכשיו אם יצאה קו המדה מקרקע המזבח עד שפת האמה ההמשית שהן מן היסוד עד הסוכב, נמצא מתיחת הקו מן הקרקע ועד הסוכב שש אמות ושני חומשי אמה, וקיי"מ לן כל אמתא רביעיתא אמתא ותרי חומשי באלכסונו, וכל כניסת אמה באלכסון כן תבוא מרדיתה, ומצא מקרקע המזבח י"א אמה פחות חומש. אלא כיון ששה י"א כדי שיהו גדות על המזבח אמה ש"מ איסוד הוה מנת ליה. כגון גוהות, גוהות, גוהות, כגון שיהו כותל גוהה, סתרו ובוהו, ופי' גוהה גוהה, והוא קיר גוהה. אמר ר' אבהו מהאי קרא אסור חג צבעותי' עד וגו'. פי' המזבח עשר אמות (ז והקרות אמה אמה, שצריכה הערבה והיתר בה אמה להתבט על גבי הקרות המזבח שיש בה אמה. שהן פנייה, כאשר שנינו מקום הקרות אמה מהו ואמה מהו כו'. ירושלמי אמר ר' יוסי המתנתא אמרה כן, וראשיתו כפופין על גבי המזבח.

(א) ע"י גר"מ פסחים דף י"ב ע"ב וענין השלם בסוף ערך א"י. (ב) נראה דל"ל בך קלניא שם אחרו מקום ה"י ומנא דקין וכו'. (ג) אולי ז"ל פי' גיהות היו גוהות כמו גוהות וכו' ועי' בענין ערך גוהו. (ד) אולי ז"ל עשר אמות עד למעלה מן הקרות והערכה כ"ה אמה יומה להחמט ע"ג וכו'.

וכי לייבשן הוא לר"ך. והרי היבש פסול: סטיי נפול. אנטכאט מקיפות אותו ואנטכאט אחרים יתקף לפנים מהיקף: מתני' ונקרא מוצא. בגמרא מפרש טעמא: אני וכו'. בגימטריא אלא ה'. ועוד משעשים ושמים שמות הן הנקובים בשלש מקראות הסומיין בפרשת ויהי צלחה ויסע וגו' ויצא צין מחנה ויט משה את ידו ושלשמן בני שצעים ושמים אומיות ומתן שם המפורש אות ראשונה של פסוק ראשון ואחרונה של אמצעי וראשונה של אחרון וכן צוה הסדר כולן השם הראשון והו' וי"ו של ויסע ה"א דכל הלילה וי"ו דויט ושם השלשים ושבע הוא אני אל"ף דמאחרייהו וי"ו ראשון להענין שחשבונו של מפרש וי"ד דרוח קדים: ואוהו היום. שציעי: גיגיות. קוני"ש של זה מללות מיס: חריות של דקל היו מציאין. צין בחול צין צצנת ובגמרא מפרש טעמא: חריות. עפסי: מיד פינוקוס שומטיין אס לונציהן. הגדולים שומטיין את לונצי הקטנים מידס שציעי: ואולנין אסרוגיון. של תינוקות ואין דבדר לא משום גזל ולא משום דרכי שלום שכן נהגו מחמת שמחה: גב' קלניא. בן חורין מן המס של מלך: דמיפך מנרגא. מוצא מכלל המס של מלך והיינו נמי קלניא דמוספתא:

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

וכי לייבשן הוא צריך אלא אימא על גב האיציבא א"ר רחבא אמר (רב) יהודה א"ר רבית סמיו כפול היה סמיו לפנים מסמיו: מתני' מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם יבולקטיין משם מורביות של ערבה ובאין חוקפיין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופין על גבי המזבח תקעו והריעו ותקעו (ב) בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת ואומרים אנה ה' הושיעה נא אנה ה' הצליחה נא ר' יהודה אומר אני והו הושיעה נא ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים (ב) בשעת פטירתן מה הן אומרים יופי לך מזבח יופי לך מזבח ר"א אומר ליה ולך מזבח ליה ולך מזבח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיו מלקטיין אותן מערב ומניחין אותן בגיגיות של זהב כדי שלא יכמושו ר' יוחנן בן ברוקה אומר חריות של דקל היו מביאין והובטיין אותן בקרקע בצדי המזבח ואותו היום נקרא חבט חריות מיד תינוקות שומטיין את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן: גב' תנא מקום קלניא הוה ותנא דידן מ"ט קרי ליה מוצא אידי דמיפך מברגא דמלכא קרי ליה מוצא: ובאין חוקפיין אותן בצדי כו'. תנא וא' רבות וארוכות וגבוהות אחד עשר אמה כדי שיהו גוהות על המזבח אמה אמר מרימר משום מר זוטרא שמע מינה על היסוד מנח להו דאי סלקא דעתך אארעא מנח להו מכדי (ה) עלה אמה וכנס אמה זהו יסוד עלה חמש וכנס אמה זהו סוכב עלה שלש זהו מקום הקרנות גוהות על גבי המזבח היכי משכחת לה אלא לאו ש"מ איסוד מנח להו שמע מינה אמר רבי אבהו מאי קראה שנאמר יאסרו חג בעבותות עד קרנות המזבח א"ר אבהו אמר ר"א כל הנוטל לולב באגודו והדרם בעבותו מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו

הוקפה למזוה גמורה אסורין כל היום וקשה דל"כ הוה ליה למימר דתינוקות אין דגדולים לא: ע"ה ש"ש זהו מקום קרנות. ולא גרסינן וכנס אמה שהקרנות לא היו משוכין לפנים כלום אלא מציא מלצן שהוא אמה על אמה צרום אמה ונתנו לקרן ומלאהו חלקי אצנים וסיד חפת וקוניא וכן בכל קרן כך פירש בקונט' וכן מוכיח בצנחנים פרק איהו מקומן (ד' מד). וצפרק שמי הלחם (מנחות ד' לו): על הקרנות לא היו משוכין לפנים כלום אלא מ"מ מוחק צנחנים גרסת הספרים שכתוב בכל הספרים עלה שלש וכנס אמה זהו מקום קרנות ללומר דצנחנים כניסה היו הקרנות צנחנים והשתא הו' ממש דומיא דלחריני עלה אמה וכנס אמה כו' זה מקום קרנות מקום הכניסה הוא מקום קרנות: סביב

הלקן מן המזבח מפני הכניסיות כדי שיהו ראשיהן גוהין על המזבח מו לא משכחת להו גבהו שמי אמות למעלה מגג המזבח שיהו גוהות עליו אמה אלא לאו שמע מינה איסוד מנח להו דהו' ליה שמונה אמות לגובהו של מזבח מן היסוד ולמעלה והטייתן מפני כניסת הסוכב ממעטת קלת מגובהן שרריך למשוך רגליהם לשפת כניסת היסוד נמלאו גבוהות יותר משתי אמות ומהן אמה גמיה ולמעלה מן הגמיה יותר מאמה שלא יהו נגרות על גבי המזבח: מאי קראה. דעולות למעלה מן המזבח: אסרו חג צנחנים. צנחנות כמו וצין צנחנים היתה למרתו (יחזקאל א' ב) עלה אסרו כמו הקיפו כמו אסרי לגפן ו' יסור ישראל (צנחנים מ"ט): עד קרנות המזבח. עד קרנות שהם גבוהות מן המזבח: אסרו